یادداشت

عباس حاجی‌نجاری

تحیر در نظام تحلیلی و رسانه‌ای غرب

در میان حوادث سال‌های اخیر هیچ پدیده‌ای را نمی‌توان یافت که مانند حادثه درگذشت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی رسانه‌های غربی را به پراکنده‌گویی واداشته باشد، این مواضع به همان میزان که می‌تواند ناشی از غافلگیری آنها از انتشار خبر درگذشت آقای هاشمی باشد، ناشی از برآوردها و پیش‌بینی‌هایی است که آنها برای آینده سیاسی کشور و به ویژه در پیش بودن انتخابات آینده ریاست جمهوری در اردیبهشت ۱۳۹۶، داشته و دارند.

آنها که به رغم نابهنگامی خبر اولین راهبرد خود را بر ایجاد یک شکاف و انشقاق در مراسم تشییع متمرکز کرده بودند، اولین شوک را روز سه‌شنبه ۲۱ دی‌ماه متحمل شدند. فراخوان بعضی از بازماندگان فتنه برای کشاندن عوامل میدانی به خیابان‌ها برای تبدیل مراسم تشییع به یک صحنه قدرتنمایی که با بازتاب گسترده‌ای در شبکه‌های مجازی و ... همراه بود، دستگاه رسانه‌ای بیگانه را به بسترسازی برای این صحنه کشاند، به گونه‌ای که بی‌بی‌سی در شب مراسم تشییع می‌گوید: «مشکل عمده‌ای که وجود دارد و مسئله است، اول اینکه در تشییع جنازه چه اتفاقی رخ خواهد داد، چون کنترل این جمعیت سخت است و مسئله دوم بحث درگذشت مشکوک ایشان است»، اما حضور هوشیارانه و فراگیر مردم که نماد اصلی آن ناکام گذاشتن این خط انشقاق بود، آنها را در گام اول ناکام گذاشت و این در حالی بود که معدود بازماندگان و هواداران فتنه که متأثر از این فراخوان به صحنه آمده بودند و حتی تلاش داشتند در خارج از محیط دانشگاه در میان مردم و حتی در هنگام نماز اخلال ایجاد کرده و مؤمنین را از ادامه نماز بازدارند، ناکام ماندند و حتی نتوانستند گزارشی درخور برای انعکاس در رسانه‌های اربابان انگلیسی و امریکایی خود فراهم کنند. عملکرد این طیف دقیقاً تکرار همان حرکاتی بود که در آخرین باری که آقای هاشمی رفسنجانی برای قرائت خطبه نماز جمعه آمده بودند به صحنه آمده و در آن زمان با ایستادن با کفش به نماز و بعضی هم با اخلال در نماز نمازگزاران عملاً نشان دادند که آمدنشان به نماز جمعه در ۲۶ تیر ۸۸ همانند آمدن به مراسم تشییع در ۲۱ دی ۹۵ نه تکریم آقای هاشمی که سوءاستفاده از فضای موجود برای عرض اندام و تکرار فتنه ۸۸ است.

اما مواضع بعدی رسانه‌های بیگانه و متأثر از مواضع و دیدگاه‌های فراریان بیرونی و حامیان داخلی در دو جهت استمرار یافته است، بخشی از آنان که متأثر از حضور منطقی و هوشیارانه مردم، عملاً از استفاده ابزاری از یاد آقای هاشمی برای آینده ناامید شده‌اند، با بازخوانی عملکرد و اقدامات دولت سازندگی در دهه ۷۰ ضمن نقد سیاست‌های اقتصادی که منجر به توسعه شکاف‌های اجتماعی در کشور شد، به برخی پدیده‌ها نظیر موضوع قتل‌های زنجیره‌ای و نوع برخورد با امثال عزت‌الله سحابی و ... به نقد سیاست‌های امنیتی دولت آقای هاشمی پرداختند. رادیو ضدانقلابی زمانه در مطلبی در این زمینه می‌نویسد: «هیچ کس بخش‌های خونین کارنامه هاشمی رفسنجانی را نفی نمی‌کند پس علت ستایش او چیست؟ اگر برای «پیشرفت رفرم» باید بر جنایت‌ها چشم پوشید، ارزش‌های دمکراتیک را بی‌بها کرد و به تقدیس دیکتاتورها پرداخت، پس بفرمایید این گوی و این میدان، اما لطفاً نگویید این «رفرم» چیزی بیشتر از آن خواهد بود که «عالیجناب سرخپوش» قهرمانش باشد.»

اما طیف دوم که متأثر از عملکرد دولت آقای روحانی در سه سال اخیر آینده‌ای برای جریان اصلاحات و اعتدال نمی‌بینند و از قبل به ایفای نقش آقای هاشمی همچون انتخابات ۹۲ امید بسته بودند، تلاش دارند از هر طریق ممکن موضوع درگذشت آقای هاشمی را به سرمایه‌ای اجتماعی برای انتخابات آینده تبدیل کنند که مروری بر برخی از گزاره‌های آنها نشان‌دهنده تلاش برای استفاده ابزاری از این واقعه است.

ـ روزنامه شرق در تحلیلی در این زمینه اولین ناجوانمردی را در حق حمایت‌های گذشته آقای هاشمی از اصلاح‌طلبان روا داشته و می‌نویسد: هاشمی برای اصلاح‌طلبان تکیه‌گاهی «عاطفی» بود تا قدرتی واقعی و از فقدان او می‌توانند قدرتی نمادین بسازند که جای پایشان را در قدرت محکم کنند.»

ـ مظلوم‌نمایی و القای حس یأس و ترس از آنچه که بعد از آقای هاشمی بر سر برخی طیف‌ها و جناح‌های سیاسی خواهد آمد، خط دیگر این رسانه‌ها است، این طیف تلاش دارد درگذشت آقای هاشمی را مصادف با پایان برخی آرمان‌های سیاسی که در کشور دنبال می‌کردند، قلمداد کند. نیویورک تایمز در تحلیلی در این زمینه می‌نویسد: با درگذشت آیت‌الله هاشمی جناح‌های سیاسی ایران بلافاصله درک کردند که عرصه بر اصلاح‌طلبان تنگ‌تر خواهد شد و قدرت مانور آنان به شکل قابل توجهی کاهش خواهد یافت. خبر درگذشت برای کسانی که خواستار بهبود روابط با غرب بودند، بسیار ناگوار بود، همه تحلیل‌گران سیاسی متفق‌القول در ایران و خارج از کشور بر این باورند که چهره جایگزینی برای پر کردن خلأ ناشی از فقدان او وجود ندارد، اکنون موضع اصلاح‌طلبان می‌تواند تضعیف شود، در حال حاضر بسیاری درباره بروز رادیکالیسم مذهبی (؟!) از سوی تندروها در ایران هشدار می‌دهند. این رسانه امریکایی سپس در امتداد خط ایجاد تقابل و دوقطبی در داخل، این سؤال را مطرح می‌کند که آیا آنها در صدد اعمال نفوذ در انتخابات بعدی خواهند بود؟ رویترز هم در امتداد همین خط خبری از خبر درگذشت آقای هاشمی به عنوان توفانی برای اصلاح‌طلبان یاد کرده و می‌نویسد: او یکی از پایه‌های انقلاب اسلامی ایران بود، سیاست‌های مدنظر وی آزادسازی اقتصادی، بهبود در روابط با غرب و تقویت نهادهای انتخابی اجرایی بود این موضوع خواسته اکثر ایرانیان بود، اما تندروها با آن مخالف بودند!

محور دیگر این فضاسازی رسانه‌ای به آلترناتیوسازی برای آینده باز می‌گردد. بی‌بی‌سی در تحلیلی در این زمینه می‌نویسد: بخش دیگری از اهمیت مرگ آقای رفسنجانی به تلاشی مربوط است که خواه ناخواه برای پر کردن جایگاه او در خواهد گرفت. در شرایط کنونی به نظر می‌رسد که حسن روحانی تنها گزینه محتمل برای به فرجام رساندن چنین تلاشی باشد، اما آیا مخالفان رویکرد یک دهه گذشته اکبر هاشمی رفسنجانی و حلقه نزدیکان به او، مرگ وی را بهترین فرصت برای محو بنیادین چنین جایگاهی قلمداد نخواهند کرد؟ بی‌بی‌سی سپس برای نتیجه‌گیری یادآوری شود که اکنون به شکلی غیر منتظره بر ابعاد اهمیت انتخابات ریاست جمهوری سال آینده افزوده شد، و این اهمیت مضاعف می‌تواند همزمان بر شدت درگیری‌ها، برخوردها و حذف‌های تازه بیفزاید. روزنامه شرق نیز در همین راستا می‌نویسد: روحانی بهترین کسی است که می‌تواند حامل سرمایه اجتماعی ناشی از درگذشت آقای هاشمی باشد، به خصوص که فضای کشور تا دو ماه دیگر انتخاباتی می‌شود.

خبر آخر

وحید دستجردی: اصل را بر جلب نظر مردمی گذاشته‌ایم

عضو هیئت مؤسس جبهه مردمی نیروهای انقلاب اسلامی گفت: گزینه نهایی جبهه مردمی ممکن است عضو هر جناح خاص سیاسی باشد.

مرضیه وحید دستجردی در گفت‌وگو با تسنیم، با بیان اینکه جبهه مردمی در رسیدن به گزینه نهایی خود برای انتخابات ۹۶ اصل را بر جلب نظر مردم گذاشته است، گفت: ما یک حزب جناحی و سیاسی نیستیم که بخواهیم از یک جناح یا حزب، گزینه‌ای را انتخاب و به مردم معرفی کنیم، بلکه یک جریان پویای مردمی هستیم و بر همین اساس نیز تلاش خواهیم کرد که یک گزینه مردمی و برآمده از مردم را در انتخابات ۹۶ مورد حمایت قرار دهیم. وی با بیان اینکه گزینه نهایی جبهه مردمی نیروهای انقلاب اسلامی ممکن است. وحید دستجردی درباره برخی ادعاها مبنی بر مشخص بودن گزینه نهایی جبهه مردمی نیروهای انقلاب اسلامی گفت: سطح تخریب‌ها نشانگر عصبانیت عده‌ای از نقش مردم در انتخابات است، چراکه مکانیزم انتخاب گزینه نهایی جبهه مردمی نیروهای انقلاب اسلامی کاملاً شفاف و روشن است.

خبر یک

حجت‌الاسلام محمدی گلپایگانی: اقتدار نظامی ایران تحرک را از دشمنان گرفته است

اگر توانایی نیروهای مسلح ما نبود، امروز دشمنان ریز و درشت ما که اطراف ما حلقه زده‌اند مگر می‌گذاشتند ما زندگی کنیم. اگر نمی‌توانند چپ به ما نگاه کنند، به خاطر همین هیبت و قدرت نیروهای مسلح ما است.

به گزارش رسا، حجت‌الاسلام محمد محمدی گلپایگانی، رئیس دفتر مقام معظم رهبری روز گذشته در مراسم تودیع و معارفه مدیر جامعه الزهرا با بیان اینکه برخی دین را مانع از حضور زن در جوامع اسلامی توصیف می‌کنند، عنوان کرد: حضور زن در جامعه اسلامی بر مدار زیست اسلامی استوار است، این در حالی است که امروز در جریان نظام اجرایی انقلاب اسلامی زنان به ارائه حساس‌ترین خدمات در برهه‌های مختلف نظام اسلامی پرداخته‌اند. رئیس دفتر مقام معظم رهبری به‌سلامتی کامل رهبر معظم انقلاب اشاره کرد و تصریح کرد: رهبر معظم انقلاب با نشاط و شادابی فراوان شبانه‌روز به ارائه خدمت به ساحت نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران می‌پردازند و وظایف رهبری خود را انجام می‌دهند. وی ادامه داد: شکرگزاری نعمت رهبری آگاه با چشم بیدار، باهوش و ذکاوت بسیار و دریافت‌کننده حقایق قبل از وقوع حقیقتی است که امت اسلام نباید از آن غافل بمانند. بر این اساس رهبر معظم انقلاب خیلی از رویدادها و حوادث مهم را پیش‌بینی فرموده و با موضع‌گیری هوشمندانه امت اسلام را به‌سوی آرمان‌هایش هدایت کرده است، این در حالی است که طلاب علوم دینی نباید از رهنمودهای رهبر معظم انقلاب غافل بمانند. محمدی گلپایگانی با تأکید بر اینکه رهبر معظم انقلاب مستقیماً و شخصاً به هدایت و فرماندهی نیروهای مسلح نظام می‌پردازند، تصریح کرد: امروز جهان از وضعیت و قدرت دفاعی نیروهای امنیتی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در حیرت فرو رفته است؛ به لطف خداوند متعال رهبر معظم انقلاب با سلامت کامل بانشاط و شادابی در مسیر هدایت نظام به‌سوی آرمان‌هایش مشغول به ارائه خدمت هستند تا جایی که شخصاً بسیار گفته‌ام که «آقا گاهی اوقات در روز کاری از تمام ۲۴ ساعت برای انجام امور بهره گرفته، این در حالی است که ۲۴ ساعت کاری برای ایشان کافی نیست». وی با بیان اینکه نیروهای مسلح ما بعد از هدایت مستقیم ایشان زمین تا آسمان تفاوت پیدا کرده‌اند، تصریح کرد: اگر توانایی نیروهای مسلح ما نبود، امروز دشمنان ریز و درشت ما که اطراف ما حلقه زده‌اند مگر می‌گذاشتند ما زندگی کنیم؛ اگر نمی‌توانند چپ به ما نگاه کنند، به خاطر همین هیبت و قدرت نیروهای مسلح ما است.

نماز جمعه

خطیب جمعه تهران:

تشییع آیت‌الله هاشمی نماد وحدت ملی بود

خطبه‌های نماز جمعه این هفته تهران که به امامت آیت‌الله امامی کاشانی برگزار شد، متأثر از ارتحال آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، به بیان ویژگی‌های شخصیتی وی اختصاص داشت.

بر این اساس، آیت‌الله محمد امامی کاشانی در خطبه‌های عبادی ـ سیاسی نماز جمعه این هفته تهران، رحلت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی را حادثه‌ای سنگین و غمبار خواند و آن را تسلیت گفت. وی در ادامه با اشاره به روایتی از امام صادق (ع)، تکیه بر باور و صبر بر مشکلات را دو اصل مهم خواند و اظهار داشت: آیت‌الله هاشمی رفسنجانی با پیاده کردن باور در خوی و رفتار و کردار خود و تحقق آن در زندگی، توانستند زندان‌ها را تحمل کنند یاری‌ها را نسبت به انقلاب انجام دهند. آیت‌الله امامی کاشانی با بیان اینکه دو اصل باور محکم و صبر قوی آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در میدان سیاست نیز تجلی کرد، گفت: مرحوم هاشمی اسلام و انقلاب و کشور را باور داشت، استکبار و استعمار مسلط بر کشور را که عزت کشور را از بین بردند، باور داشت و می‌دانست که عزت در سایه اسلام و کمک کردن به امام راحل است و برایش یک حقیقت بود. آن حقیقت در تمام این صحنه‌ها جلوه کرد. بخش دیگری از سخنان آیت‌الله امامی کاشانی به بیان فلسفه تشییع جنازه با شکوه آیت‌الله هاشمی رفسنجانی اختصاص داشت که وی از این مراسم باشکوه با عنوان وحدت ملی نام برد و تصریح کرد: هیچ تردیدی نیست که آحاد مردم برای تشییع پیکر آیت‌الله هاشمی آمده بودند، اما آیا برای آقای هاشمی ۸۳ ساله با این پیکر یا قیافه آمده بودند یا نه پشت پرده مطلب دیگری بود؟ وی با بیان اینکه مردم با این تشییع باشکوه، حامی و رکن انقلاب اسلامی را احترام کردند و در نتیجه به انقلاب اسلامی احترام گذاشتند، بر ملت ایران درود و آفرین فرستاد و گفت: خدا همه مردم را اجر دهد که این چنین قدرشناس و وقت‌شناس هستند.

■ هوش هاشمی نگذاشت از رهبری جدا شود

آیت‌الله امامی کاشانی بر حفظ وحدت توسط ملت ایران تأکید کرد و افزود: بدون شک در داخل کشور هستند کسانی که دشمن این انقلابند و بیرون هم دور تا دور کشور دشمنان قرار دارند، اما باید بدانیم آن استکباری که رویای تأسیس خاورمیانه جدید را در سر می‌پروراند، خدا تمام رویاهایشان را به هم زد. آیت‌الله امامی کاشانی با اشاره به پیام رهبر معظم انقلاب به مناسبت رحلت آیت‌الله هاشمی و تأکید بر هوش وافر وی از سوی رهبری گفت: هوش وافر آیت‌الله هاشمی رفسنجانی بود که نگذاشت ایشان از رهبر معظم انقلاب جدا شوند و می‌گفتند عشق من رهبر است و تا آخر هم رهبر گرانقدر ما ایشان را به عنوان رئیس مجمع تشخیص مصلحت منصوب کردند و آن زمانی هم که فرمانده کل قوا از طرف امام راحل شدند نیز به پیشنهاد رهبر معظم انقلاب بود. وی خاطرنشان کرد: هستند خناسانی که بخواهند کشور را قطعه قطعه کنند، اما کشور به همان وحدتی که در تشییع جنازه بود نیاز دارد، عزت و اقتدار جمهوری اسلامی هم همین است که سبب یأس و نابودی دشمنان اسلام می‌شود؛ آنها وقتی ببینند که محور وحدت ملت ایران ولی‌فقیه است ناامید می‌شوند. خطیب نماز جمعه تهران با بیان اینکه نظام محور لازم دارد و این محور را امام عصر تعیین کرده‌اند، گفت: آن ولی فقیه مجتهد و عادل، پارسا، جهان‌بین، جهان‌شناس و دشمن‌شناسی که مصالح کشور را می‌داند و خود را فدای مصالح کشور می‌کند باید به عنوان محور باشد تا کشور بتواند عزت خود را ادامه دهد و ارتقا پیدا کند. وی در پایان سخنان خود خطاب به ملت ایران که در تشییع جنازه آیت‌الله هاشمی رفسنجانی شرکت یا در شهرهای مختلف برای آن مجلس ترحیم به پا کردند، خواست ضمن حفظ انسجام و وحدت داخلی، در راستای حفظ عزت اسلام و انقلاب و ادامه راه شهدا حرکت کنند.

■ پیام تشییع آیت‌الله هاشمی تأکید بر وحدت و محوریت رهبری بود

همچنین محسن رضایی، دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز که به عنوان سخنران پیش از خطبه‌های نماز جمعه تهران حضور داشت، گفت: با رحلت رئیس فقید مجمع تشخیص مصلحت نظام، ما یکی از ارکان انقلاب را از دست دادیم. وی افزود: آیت‌الله هاشمی رفسنجانی از ابتدای نهضت همراه امام بودند و تا آخرین لحظه با رهبر بزرگوار انقلاب همراهی کردند، مشاور ایشان و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام بودند که نظرات کارشناسان را می‌گرفتند، بحث می‌کردند و خدمت امام و مقتدای‌مان ارائه می‌دادند. وی پیام تشییع جنازه باشکوه آیت‌الله هاشمی رفسنجانی را که از سوی ملت بزرگوار ایران صورت گرفت، دارای معانی بسیار زیادی در شرایط کنونی کشور ارزیابی کرد و گفت: پیام این تشییع جنازه باشکوه از یک طرف قدرشناسی و از طرف دیگر تأکید بر وحدت، محوریت رهبری، ولایت و ارزش‌های انقلاب و قدرشناسی از این شخصیت بزرگوار بود. وی در ادامه به بیان فلسفه و مفهوم قدرشناسی ملت بزرگوار ایران از آیت‌الله هاشمی رفسنجانی پرداخت و با اشاره به گذشت نزدیک ۴۰ سال از انقلاب و مشکلات اقتصادی و فشارهای بین‌المللی، حضورهای باشکوه مردم در ۲۲ بهمن، راهپیمایی قدس و تشییع جنازه بزرگان را دارای معانی بسیار دانست. دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام با بیان اینکه بعد از امام با سختی‌های فراوان، راه امام حفظ و از انحرافات جلوگیری شد و سیطره انقلاب از مرزها عبور کرد، افزود: امروز ایران اسلامی لنگرگاه منطقه است و در حقیقت صلح در منطقه وابسته به ایران است. نه تنها راه امام متوقف و منحرف نشد بلکه پیام‌های انقلاب اسلامی از مرزها بیرون رفته است. وی خاطرنشان کرد: روزی تکفیری‌ها نزدیک دمشق و ۵۰ کیلومتری بغداد رسیده بودند و از طرفی به ۴۰ کیلومتری مرز ایران نزدیک شده بودند و می‌گفتند سوریه و عراق که سقوط کند به طرف ایران می‌روند و کار ایران تمام می‌شود. امروز تکفیری‌ها، وهابی‌ها، امریکایی‌ها و صهیونیست‌ها به همه تلاش و خرج میلیاردها دلار کاری از پیش نبردند، حلب آزاد شد، موصل کاملاً محاصره شده و همه دنبال این هستند که داعشی‌ها که فرار می‌کنند به اروپا نروند.

■ مدعیان راه ولایت، التزام عملی به ارزش‌ها داشته باشند

وی عزت ایران اسلامی را از هدایت‌های حکیمانه رهبر معظم انقلاب دانست و تصریح کرد: آقای هاشمی رفسنجانی به عنوان مشاور رهبری در این مدت ۲۰ ساله‌ای که در مجمع با هم بودیم نقش مهمی ایفا کردند، مسائل کشور سیاست‌گذاری و این سیاست‌ها، خدمت رهبر معظم انقلاب پیشنهاد می‌شد که ساعت‌ها وقت می‌گذاشتند، مطالعه و اصلاح می‌کردند و سیاست‌های کلی نظام را ابلاغ می‌کردند. دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام با بیان اینکه همه مسئولان در التزام عملی به راه امام دارای نقطه مشترک هستند اما در برخی مسائل اختلاف نظر دارند، بر حفظ وحدت و انسجام بیشتر تأکید کرد و افزود: آیت‌الله هاشمی یک الگو، آیت‌الله مهدوی کنی یک الگو، آیت‌الله خزعلی و احمد آقا نیز یک الگو در راه امام، اما با رفتارهای مختلف، بودند و همه التزام عملی داشتند. رضایی با بیان اینکه مدعیان راه ولایت باید التزام عملی به ارزش‌ها، قوانین و فرامین رهبری داشته باشند، گفت: آنها که التزام عملی دارند حتی با دیدگاه متفاوت، فتنه به راه نمی‌اندازند، مردم را به خیابان‌ها نمی‌کشانند و اگر دادگاه حکمی ولو علیه خانواده مدعی ولایتمداری داد به حکم قاضی عمل می‌کنند. وی تصریح کرد: آقای هاشمی رفسنجانی اینگونه بود و اگرچه با برخی اظهارنظرهای شورای نگهبان و قوه قضائیه برخورد داشت و شکایت‌هایش را نیز می‌گفت اما همواره تأکید می‌کرد و می‌گفت به هیچ‌وجه کاری نمی‌کنم که دشمنان و ضد انقلاب سوء استفاده کنند. دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام با بیان اینکه ما در کانون فشارهای داخلی و بین‌المللی قرار داریم، اظهار داشت: وقتی در جنگ نظامی نتوانستند وارد شوند امروز در زمینه‌های نرم با دروغ پردازی، فضاسازی علیه نظام و ارکان نظام وارد شده‌اند، باید بصیرت را افزایش دهیم از احساسات و عواطف کم کرده و عقلانیت و دقت خود را در مسائل بالا ببریم.

سرمقاله

فراز و فرود و مصائب آیت‌الله هاشمی

ادامه از صفحه اول

۳- درست است که هاشمی همراه امام بود و پس از امام نیز در همان تراز جایگاهی ماند اما هاشمی از انقلاب اسلامی قرائتی همتراز با قرائت امام و رهبری نداشت. فهم او از چیستی، آینده و اهداف انقلاب اسلامی با امام و رهبری وحدت حداکثری نداشت؛ شاید در تعارض قرار نمی‌گرفت اما جامعیت درک او از شعاع انقلاب اسلامی با امام و رهبری فاصله داشت. هاشمی انقلاب اسلامی را «انقلاب توسعه» در هر شرایطی می‌دانست و جنبه‌های اعتقادی و جهانی مسیر را برجسته نمی‌کرد. قرائت هاشمی از انقلاب پروژه‌ای پایان یافته پس از تبدیل به محصول بود، اما امام آن را استمراری می‌دانست. او از اینکه قرائتی متفاوت از انقلاب داشت ابائی نداشت و هزینه آن را تا مرز اتهام عدول از انقلاب اسلامی پرداخت کرد. احمدی‌نژاد نیز توانست در مقطعی این تفاوت را تقابل با انقلاب تعریف کند و تا حدودی باورپذیر نماید.

۴- هاشمی در تعارض بین چرخش نخبگان کشور در پروسه مردم‌سالاری و ثبات نسل اول انقلاب گرفتار شده بود. هم می‌خواست مردم‌سالاری را محترم بشمارد و هم خودرانه به عنوان یک فرزند انقلاب بلکه به عنوان مادر انقلاب در همه جا ببیند. بنابراین اقبال اجتماعی به نسل‌های بعدی انقلاب و عبور از خود را حتی با پروسه مردم‌سالاری سخت می‌پذیرفت و شاید به همین دلیل نتایج انتخابات‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۸ ریاست جمهوری را برنتافت.

در سال‌های اخیر بین فهم هاشمی از خود و فهم بخشی از نیروهای انقلاب از وی فاصله‌ای ۱۸۰ درجه‌ای افتاد. او در هیبت یک منجی خود را عرضه می‌کرد اما در نقطه مقابل یک نابودگر تفسیر می‌شد و پر کردن این شکاف بسیار عمیق دیگر از نظام ساخته نبود.

۵- هاشمی بسیاری از انتقادهایی را که می‌شنید منکر نبود بلکه همان را راه درست می‌دانست و بر آن اصرار داشت (به همین دلیل می‌گوییم قرائتی مستقل از انقلاب داشت). تغییر ریل اقتصادی کشور از اقتصاد دولتی به خصوصی گرچه ارزشمند بود اما در سال‌های اخیر هاشمی به این متهم بود که مدیران عصر او اقتصاد را اختصاصی‌سازی کرده‌اند و میلیاردرهای درون نظام همان کسانی هستند که مزیت‌های نسبی اقتصاد در حوزه تولید و صادرات را از حوزه دولتی به حوزه خصوصی انتقال دادند و اکنون ثروتمندترین کارمندهای دولت جمهوری اسلامی بخشی از وزرای دولت سازندگی هستند. اما هاشمی این امر را لازمه اقتصاد پویا می‌دانست و مصائب دوران گذار را طبیعی می‌دانست و خود به زبان می‌آورد.

۶ـ فراز و فرود هاشمی در عرصه اجتماعی پررنگ‌تر از عرصه‌های دیگر بود. هیچ یک از مسئولان کشور به اندازه هاشمی در محک مردم‌سالارانه قرار نگرفتند اما ناکامی‌ها و کامیابی‌های وی در این عرصه نشان از نوسانات شدید اجتماعی نسبت به وی بود. هاشمی پایین‌ترین رأی ریاست جمهوری ایران را (در سال ۱۳۷۲ با ۱۰/۵ میلیون رأی) در کارنامه خود دارد و در مجلس ششم و ریاست جمهوری ۱۳۸۴ در شرایط نامطلوبی قرار گرفت و در سال ۱۳۸۸ نیز نتوانست موسوی را به کرسی ریاست جمهوری برساند اما تا ۱۳۶۸ در همه این عرصه‌ها موفق بود و موقعیتش در مجلس خبرگان رهبری نیز تا آخر از ثبات برخوردار بود. در سال‌های اخیر که بعضاً نقدها به وی به مرز تخریب رسیده بود، بازسازی اجتماعی هاشمی به صورت نسبی محقق شد و شاید این پاداشی بود که خداوند در نسبت با «موعد قدر» برای وی ورق زد تا هاشمی عزتمندانه در تراز دهه اول انقلاب دیده شود و به سوی امام رجعت نماید.

۷ـ در بین مثلث امام، آقا و هاشمی رازهایی وجود دارد که تحلیل آن در سطح نگارنده نیست. چرا با وجود اینکه هاشمی پنج سال از آقا بزرگ‌تر بود و بسیار به امام نزدیک بود اما امام نه تنها سفارش رهبری او را به کسی نکرد بلکه هر دو مرتبه‌ای که بر رهبری مقام معظم رهبری تأکید کرد، هاشمی مخاطب وی بود؛ یک بار خصوصی و یک بار در یک جمع پنج نفره. (به قول خود هاشمی)

چرا این سفارش را به بقیه یاران و اعضای بیت خود نداشت و اصرار داشت شخصاً به هاشمی بگوید؟

هاشمی خود می‌گوید: در سال آخر حیات امام من و آیت‌الله خامنه‌ای نزد امام بودیم و امام فرمودند من بعد از خودم نگران خارج نیستم و نگران شماها هستم و همزمان شست دست مرا فشار داد. فشار شست هاشمی توسط امام به چه معنا می‌توانست باشد و چرا شست مقام معظم رهبری را فشار ندادند؟!

تحلیل این راز و این مشی امام را به خوانندگان می‌سپارم که قلم حقیر از آن عاجز است.

۸ـ قضاوت درباره هاشمی نمی‌تواند ناشی از یک جمله، یک پدیده یا یک رفتار باشد بلکه باید حاصل جمع عملکرد ۵۴ ساله (۱۳۴۱ تا ۱۳۹۵) هاشمی را یکجا دید و میانگین آن را به عنوان تصویر نهایی از ایشان عرضه نمود. روحش شاد. ان شاءالله.

سرخط

■ ایرنا: آیت‌الله العظمی شیخ جعفر سبحانی در پیامی خطاب به محمد هاشمی در گذشت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی را تسلیت گفت.

■ فارس: قدرتعلی حشمتیان، رئیس خانه احزاب ایران طی نامه‌ای به شهیندخت ملاوردی معاون رئیس‌جمهور دعوت وی را برای حضور در «جشنواره ملی زن، خانواده و رسانه ملی» نپذیرفت. وی در بخشی از نامه خود تصریح کرده است: احزاب را به عنوان سیاهی لشکر دعوت کرده‌اید تا فقط به عنوان مستمع در جلسه شما باشیم.

گزیده خبر

روحانی در گفت‌وگوی تلفنی اردوغان:

تروریست‌های منطقه دشمن مشترک ایران و ترکیه هستند

رئیس‌جمهور روز پنج‌شنبه در تماس تلفنی «رجب طیب اردوغان» با اشاره به اینکه همه گروه‌های تروریستی در منطقه دشمن مشترک ما هستند، اظهار داشت: امیدواریم با همکاری یکدیگر شاهد توسعه بیش از پیش روابط دوجانبه باشیم و بتوانیم مشکلات بزرگ منطقه را نیز حل و فصل کنیم.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری، دکتر روحانی با قدردانی از ابراز تسلیت دولت و ملت ترکیه به مناسبت ارتحال آیت‌الله هاشمی رفسنجانی گفت: مرحوم آیت‌الله هاشمی رفسنجانی سیاستمداری بودند که پیوسته بر گسترش و تحکیم روابط دوستانه ایران با کشورهای اسلامی، همسایگان و به‌ویژه ترکیه تأکید داشتند. وی همچنین با ابراز تسلیت متقابل به رئیس‌جمهوری ترکیه به خاطر کشته شدن شماری از اتباع این کشور در حملات تروریستی گفت: امیدوارم با همکاری دو دولت ترکیه و ایران بتوانیم تروریسم را از بین ببریم تا به این ترتیب، مردم منطقه احساس آرامش بیشتری داشته باشند. دکتر روحانی با بیان ضرورت گسترش همکاری‌های دو کشور برای مصالح بلندمدت منطقه افزود: جمهوری اسلامی ایران از همکاری نزدیک‌تر آنکارا- تهران – مسکو برای ایجاد صلح در این منطقه خرسند است. رئیس‌جمهور با ابراز خرسندی از آتش‌بس در سوریه اظهار داشت: همه باید تلاش کنیم که این آتش‌بس تداوم یابد و بی‌تردید همکاری نزدیک آنکارا، مسکو و تهران در مسیر ایجاد صلح و ثبات در منطقه، بسیار حائز اهمیت است. دکتر روحانی در ادامه به مذاکرات آتی «آستانه» با موضوع سوریه اشاره کرد و با تأکید بر اینکه هدف ما مبارزه با همه گروه‌های تروریستی در منطقه است، گفت: امیدوارم با همکاری ایران و ترکیه، به‌زودی شاهد یک ثبات نسبی در سوریه و منطقه باشیم. رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه در این تماس تلفنی با تسلیت ارتحال آیت‌الله هاشمی رفسنجانی به ملت و دولت ایران اظهار داشت: ارتحال آیت‌الله هاشمی رفسنجانی همه ما را به‌شدت متاثر و متألم کرده است. ایشان بزرگمرد و سیاستمدار محترمی بود که برای صلح، ثبات و آسایش منطقه و به‌ویژه بنای روابطی مستحکم میان تهران - آنکارا زحمات زیادی متحمل شد. رئیس‌جمهوری ترکیه با تأکید بر اینکه کشورش مصمم به توسعه همکاری‌ها در همه عرصه‌ها با جمهوری اسلامی ایران است، افزود: پیوند مستحکم روابط دو کشور برای حل و فصل مسائل منطقه بسیار اثرگذار است و دولت ترکیه بر پیشبرد و تداوم گفت‌وگوی دوجانبه و منطقه‌ای تأکید دارد. وی با تأکید بر اینکه باید با همکاری‌های مشترک، گروه‌های تروریستی در منطقه را از بین ببریم، افزود: ایران و ترکیه در منطقه وظیفه بزرگی بر دوش دارند و باید همکاری‌های خود را برای کاستن از تنش‌های منطقه، بیش از پیش تقویت کنند.

سردار غیب‌پرور: بسیج اهل سیاسی کاری نیست

رئیس سازمان بسیج مستضعفین تأکید کرد: ما اهل سیاسی کاری نیستیم و فقط از کشور دفاع می‌کنیم.

سردار غلامحسین غیب‌پرور در گفت‌وگو با باشگاه خبرنگاران جوان، با اشاره به اینکه برخی اتهام وارد می‌کنند که بسیج در عرصه فعالیت‌های سیاسی وارد می‌شود، گفت: بسیج، هیچ‌گاه اهل سیاسی کاری نیست. حیطه وظایف ما مشخص است و در همین چارچوب اقدام می‌کنیم. ما فقط از کشور و انقلاب و نظام اسلامی و ارزش‌ها و آرمان‌ها دفاع می‌کنیم. وی افزود: وظیفه بسیج، حراست از کشور در مقابل تهدیدهاست و در کنار آن، سازندگی تکلیف دیگر ماست که تا به حال، بحمدالله توانسته‌ایم به این اهداف دست یابیم. سردار غیب‌پرور، ضمن اشاره به این نکته که ما نه تحت تأثیر جوسازی‌ها هستیم و نه برنامه‌ها و اقداماتمان را بر اساس منافع شخصی تنظیم می‌کنیم، گفت: بسیج، نیرویی است که با اعتقاد به مبانی نظام و انقلاب و بر اساس تبعیت از مقام عظمای ولایت، به ایفای وظایف می‌پردازد و البته در این راه، از هیچ فشاری هراسی نداریم. رئیس سازمان بسیج مستضعفین در ادامه، با اشاره به اینکه توان دفاعی کشور، چشم دشمنان و بدخواهان را کور کرده است، گفت: البته ما به این اندازه اکتفا نمی‌کنیم و توان دفاعی‌مان را به هر اندازه که بخواهیم، افزایش خواهیم داد. سردار غیب‌پرور افزود: شاید برخی در لزوم افزایش توان و اقتدار دفاعی تشکیک کنند اما این امر، لازمه و اصلی‌ترین نیاز کشور در برهه حساس کنونی است. رئیس سازمان بسیج مستضعفین در پایان خاطرنشان کرد: بسیج، آمادگی دارد هر جا که بحث اعتلای کشور و تقویت اقتدار کشور در ابعاد مختلف در میان باشد، وارد عمل شود و با روحیه ایثار و شهادت و همت و کار جهادی به رفع موانع اقدام کند.

ایزدی: کمیسیون مشترک برجام هم مشکل را حل نکرد

یک کارشناس ارشد مسائل بین‌المللی با بیان اینکه جلسه اخیر کمیسیون مشترک برجام، مشکل را حل نکرد، گفت: قانون ISA پابرجا ماند.

فؤاد ایزدی در گفت‌وگو با مهر با اشاره به برگزاری کمیسیون مشترک برجام اظهار داشت: ایران نسبت به برجام اعتراض دارد. رهبری، رئیس‌جمهور و مقامات دیگر اعلام کرده‌اند که برجام توسط امریکا نقض شده است. وی افزود: در برجام زمانی که یک کشور اعلام می‌کند برجام نقض شده است چند کار باید انجام شود. کار اولی که باید انجام شود سه‌شنبه گذشته صورت گرفت. در حوزه کارشناسی جلسه گذاشته شد و کشوری که اعتراض داشت اعتراض خود را گفت. ایزدی تصریح کرد: اگر این اعتراض حل نشود قدم بعدی، گذاشتن جلسه در سطح وزرا است. اگر مشکل در سطح وزرا نیز حل نشد قدم بعدی کمیسی